

MÀSTER EN PLANIFICACIÓ I DIRECCIÓ DEL TURISME GESTIÓ DE DESTNS TURÍSTICS

UNIVERSITAT DE GIRONA
CURS: 2018-2019

LA DINAMITZACIÓ TURISTICA DEL BAIX RIPOLLÈS I LA VALL DE RIBES BASADA EN EL TURSIME SOSTENIBLE I L'ECOMOBILITAT

Leila Fernàndez
Tutora: Núria Galí

ÍNDEX

1. Introducció	2
1.1 El perquè del tema escollit?	2
1.2 Plantejament i estructura del treball	4
1.3 Dificultats	5
1.4 Agraïments	5
2. Objectius	6
3. Metodologia	7
4. Marc teòric: revisió de la literatura	9
5. CAS D'ESTUDI: EL RIPOLLÈS	19
5.1 Introducció al territori	19
5.2 Projecte de dinamització	20
5.3 Inventari de recursos turístics del Baix Ripollès i la Vall de Ribes	23
5.3.1 Recursos culturals	23
5.3.2 Recursos naturals	27
5.3.3 Allotjaments turístics	30
5.3.4 Empreses	34
5.4 DAFO	35
5.4.1 Debilitats	35
5.4.2 Amenaces	37
5.4.3 Fortaleses	38
5.4.4 Oportunitats	39
6. PLA D'ACCIÓ	40
7. Conclusions	49
8. Bibliografia	52

1. Introducció

1.1 El perquè del tema escollit?

El tema del treball escollit sorgeix en el moment en què començo les pràctiques del màster en Direcció i Planificació del Turisme en una empresa dedicada a la consultoria turística. L'empresa en qüestió, DCB Turisme i Desenvolupament local, es caracteritza per actuacions basades en l'aplicació de polítiques que afavoreixen un turisme més sostenible i responsable mitjançant el treball consensuat, el suport als equips tècnics propis de les organitzacions i la presentació de solucions pràctiques i entenedores.

Una de les tasques realitzades durant les pràctiques que em va inspirar per escollir aquest tema va ser la de treballar en el projecte transfronterer basat en la mobilitat sostenible anomenat GPS Tourism, "Green PyreneesSlowTourism". A mode de contextualització, aquest es tracta d'un projecte realitzat entre vuit socis de cinc territoris dels dos vessants del Pirineus, concretament, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, la Vallée de l'Agly, el Parc Naturel régional des Pyrénées Catalanes i la Val d' Azun. El principal objectiu d'aquest projecte és el foment i la promoció del patrimoni natural i cultural dels Pirineus mitjançant el desenvolupament d'un model integral transfronterer de turisme vinculat a la mobilitat sostenible.

Durant les pràctiques es va pensar en escollir com a tema de treball la dinamització turística que al igual que el projecte GPS Tourism està basat en la mobilitat sostenible o ecomobilitat. No obstant en el meu cas seria en menys profunditat i en una escala molt més inferior degut a la falta de temps i a la de finançament, no com en el projecte mencionat, i per a la magnitud requerida per realitzar un treball final de màster. També es va escollir aquesta temàtica perquè un projecte d'aquest tipus podria representar un factor que incidís en el plantejament d'un nou model de turisme basat en la sostenibilitat i podria influir en la gestió del turisme en la regió escollida.

Pel que fa a l'elecció de la comarca dels Ripollès, un dels motius va ser degut al coneixement que es té sobre el territori en conseqüència d'haver-hi viscut durant molts anys i també per les facilitats de mobilitat que disposa gràcies al servei de Rodalies. Concretament el Ripollès disposa d'una línia de tren que travessa tota la comarca per el cantó oest fins arribar a la comarca de la

Cerdanya. Es va pensar en escollir la zona del Baix Ripollès i la Vall de Ribes com a tema d'estudi, deixant de banda la zona de la Vall de Camprodon, per la falta d'aquest servei de tren mencionat.

A part d'escollir aquest tema per una raó personal i professional, degut a que en el meu dia a dia se'm feria més fàcil tractar d'un tema ja treballat durant les pràctiques i amb un territori ja conegut, es va escollir per altres dos raons. Per una banda, degut a que la comarca del Ripollès, pateix des de fa temps una situació poc favorable degut a la decadència del sector industrial lligat amb la despoblació, sobretot dels municipis més petits, uns fets que es mitiguen gracies al turisme, no obstant cada cop d'una forma més insuficient degut a diverses causes com per exemple a la falta d'una bona planificació i gestió per part de les administracions públiques i pel poc treball en xarxa de les tres àrees de la comarca.

Per altra banda, s'ha escollit aquest tema per una qüestió moral impulsada per la preocupació respecte el canvi climàtic i la responsabilitat que crec que tenim els turístòlegs d'ara endavant a fomentar un turisme responsable i respectuós amb el medi ambient, menys massiu i nociu pel nostre planeta del què estem acostumats. Així doncs totes aquestes raons van ser les que em van motivar per escollir fer el treball sobre el Ripollès i el turisme sostenible lligat a l'ecomobilitat.

1.2 Plantejament i estructura del treball

El present treball s'ha plantejat fer d'una forma pràctica i de forma presencial a la destinació escollida. S'ha estructurat en les següents parts:

En primer lloc, la introducció on es fa una presentació sobre el tema que es tractarà i s'explica la raó perquè s'ha escollit, seguit dels inconvenients trobats en la realització del treball i alguns agraïments.

En segon lloc, els objectius que es pretenen aconseguir amb la realització del present treball, tots relacionats amb el cos del treball i amb el concepte de turisme sostenible i mobilitat sostenible.

En tercer lloc, la metodologia i les fonts utilitzades, on s'explica la manera amb la què es realitza el treball fent menció als recursos utilitzats i les fonts consultades.

En quart lloc, el marc teòric on es fa un anàlisi dels efectes negatius que provoca el sector turístic al planeta, es mencionen les noves tendències que estan sorgint tant per parts dels consumidors com per part de les empreses envers el canvi climàtic i es fa incís en el concepte de turisme sostenible entès com una oportunitat de cares al futur per a poder seguir fent turisme però d'una forma més responsable que fins ara, un turisme que no tingui efectes nocius per al medi ambient i pel planeta en general.

En cinquè lloc, el cos del treball o cas d'estudi va destinada l'elaboració del projecte. En primer lloc es fa una descripció de la destinació i s'indiquen els mètodes de transport per arribar-hi. La següent part està destinada a la selecció dels atractius turístics que es pretenen dinamitzar a través del projecte, i s'analitza la manera d'arribar a aquets recursos d'una forma sostenible sense haver d'utilitzar el cotxe, indicant el transport públic que existeix per accedir-hi. En tercer lloc, es mencionen els allotjaments existents per pernoctar que siguin accessibles a través de transport públic i les empreses que ofereixen productes turístics a la zona per a poder complementar l'estada amb activitats. Seguidament es realitza un DAFO per tal de determinar la situació actual del territori per poder-hi desenvolupar el projecte.

El segon apartat del cas d'estudi està destinat a l'elaboració d'un pla d'acció que servirà de guia per a l'implementació del projecte, fent menció a totes les accions necessàries per desenvolupar el projecte i la seva correcta evolució.

Per últim, la conclusió, on es presentaran les idees més importants del treball obtingudes i també les conclusions a les què s'hagin arribat.

1.3 Dificultats

Les principals dificultats trobades en la realització del treball han estat provocades per la falta de d'informació sobre els mètodes de transports existents per accedir als recursos turístics de la destinació i als seus allotjaments, també la falta d'indicació dels camins que existeixen per moure's a peu per la comarca a peu.

Una de les altres dificultats trobades per realitzar el treball ha estat la comunicació amb la Oficina de Turisme de Ripoll i Ripollès Desenvolupament, l'agència encarregada de la promoció, el suport i la participació en activitats econòmiques i socials que contribueixen al desenvolupament de l'entorn socioeconòmic de la comarca, per trobar dates per a la realització del cas d'estudi.

1.4 Agraïments

En especial, s'agraeix el temps i l'ajuda dedicada de la consultoria DCB Turisme, que tot i no tenir l'obligació, m'ha guiat de forma altruista durant l'evolució de tot el treball.

També, a l'Oficina de Turisme de Ripoll i a Ripollès Desenvolupament pel seu temps i per facilitar-me informació indispensable pel treball.

2. Objectius

El primer objectiu que és pretén aconseguir en el present treball és el d'entendre per una banda, els efectes negatius que provoca la indústria del turisme i la importància que tindrà el turisme responsable de cares al futur per poder seguir gaudint d'aquesta activitat sense causar efectes negatius al planeta. Per altra banda, entendre el concepte de mobilitat sostenible com un aspecte clau pel desenvolupament del turisme sostenible i com un element imprescindible de mobilitat, sobretot en les ciutats.

En segon lloc, aconseguir elaborar un inventari dels recursos i equipaments turístics de la zona que siguin accessibles mitjançant transport públic, indicant el mètode de transport que accedir-hi.

Aquest inventari integrarà per una banda els atractius turístics, tants culturals com naturals de la comarca els quals són necessaris per a promocionar el destí. En segon lloc, les empreses que ofereixen productes turístics a la comarca que complementen les estades, com per exemple de senderisme, BTT, guiatge, esquí... En tercer lloc, els allotjaments que es troben al Baix Ripollès i la Vall de Ribes, necessaris per pernoctar al territori, que es trobin ben comunicats amb transport públic, dels quals s'indicarà el mètode de transport, igual que en el cas dels atractius turístics.

En tercer lloc, elaborar un DADO de la destinació per avaluar per una banda, les seves debilitats i les amenaces a les què s'exposi per altra, les fortaleces de les què disposa i les oportunitats que se li presenten.

En quart lloc, la proposta d'un pla d'acció pel desenvolupament i seguiment del projecte. En primer lloc, es definiran els objectius que es pretenen aconseguir en el pla d'acció, els quals són els mateixos que es pretenen aconseguir amb el projecte. En segon lloc, es definiran les accions necessàries per a la implementació del projecte i el seu seguiment, acompanyat dels objectius i els resultats esperats de cada acció i dels indicadors que garanteixin el compliment d'aquestes.

3. Metodologia

Per a la realització del marc teòric es portarà a terme un anàlisi d'informació recollida en articles acadèmics, articles en revistes, informes i altres fons que recullen informació rellevant sobre conceptes imprescindibles per al desenvolupament del treball. També es tindran en compte projectes vinculats amb el turisme sostenible i la mobilitat sostenible com són [GPS Tourism](#), ja mencionat anteriorment i el projecte [AlpinePearls](#).

Pel que fa al cos del treball, primerament es descriurà el territori escollit i s'indicaran els mètodes de transport públic que es poden utilitzar per arribar-hi, això es farà analitzant quines línies de transport existeixen. Seguidament, es determinaran els municipis del Baix Ripollès i la Vall de Ribes que integra el projecte i s'elaborarà un mapa amb els municipis escollits marcats.

Pel que fa a l'inventari dels recursos turístics del Ripollès, es farà una revisió documental de l'Estudi [Revisió Estratègica Turística Ripollès](#) que forma part del projecte "Treball a les 7 comarques". Mitjançant aquest estudi es seleccionaran per una banda, els atractius turístics dels què disposen el Baix Ripollès i la Vall de Ribes, tant naturals com culturals i per altra banda, els allotjaments del territori i les empreses que ofereixen productes turístics que poden esdevenir serveis complementaris durant les estades. Per a poder determinar el mètode de transport per arribar als atractius turístics, es consultaran les pàgines webs de les empreses de transport que existeixen al Ripollès i si és necessari, a causa de manca d'informació, es visitaran directament les estacions de tren o bus existents. En el cas de que els atractius turístics es trobin allunyats dels nuclis urbans es comprovarà si existeixen camins senyalitzats per arribar-hi a peu o en bicicleta des del municipi en qüestió i es determinaran a través de la pàgina web del Institut Cartogràfic de Catalunya.

Pel que fa als allotjaments i a les empreses turístiques, es seleccionaran a través de la informació rebuda de Ripollès Desenvolupament, també es buscarà la manera per poder-hi arribar sense cotxe. D'aquesta manera els atractius i els allotjaments que es trobin inaccessibles amb transport públic no seran seleccionats i es descartaran per poder formar part del projecte.

Pel que fa a l'anàlisi de la situació actual del territori, s'ha recopilat alguna informació d'un DAFO realitzat anteriorment en l' Estudi de Revisió Estratègica Turística del Ripollès, adaptant-lo amb informació addicional rellevant per a la implementació del present projecte destinat al turisme sostenible i a la ecomobilitat.

Pel que fa a l'elaboració del pla d'acció s'ha comptat amb el suport de l'Oficina de Turisme de Ripoll i Ripollès Desenvolupament a través dels seus coneixements previs sobre la gestió del turisme al Baix Ripollès i al Ripollès en general. S'ha escollit amb criteri propi i amb l'ajuda d'aquestes dues figures quins serien els objectius que s'haurien de perseguir en aquest projecte. Per l'elaboració de les accions del pla, s'han escollit quatre que serien les imprescindibles per a la correcta implementació del projecte i el seu bon desenvolupament. Dintre de cada acció s'han especificat els objectius i els resultats esperats de cada acció en qüestió, la metodologia que s'hauria de seguir pel correcte desenvolupament de l'acció i uns indicadors que determinarien si l'acció s'ha complert de forma satisfactòria.

4. Marc teòric: revisió de la literatura

Aquest apartat està destinat a la recopilació d'informació teòrica extreta de fonts acadèmiques que serà necessària per entendre els conceptes claus pel desenvolupament del treball.

En primer lloc, es fa menció a l'evolució que està tenint el canvi climàtic i l'impacte que el turisme té sobre aquest, alhora també es mencionen els impactes que patirà el sector del turisme i les mesures que haurà d'afrontar la indústria turística. En segon lloc, es mencionen altres aspectes que afecten i a la vegada són afectats pel turisme, com és el concepte de la mobilitat. Seguidament, es recull informació sobre les tendències que estan sorgint al sector turístic i els nous comportaments que estan adoptant cada vegada més els consumidors i les empreses envers la sostenibilitat. Per últim, com a eina per afrontar les causes del canvi climàtic es parla sobre el turisme sostenible, mostrant-lo com una oportunitat per el sector turístic, de renovació i d'adaptació als problemes derivats del canvi climàtic.

Organization for economic Cooperation and Development (2018) en l'article "Analysing megatrends to better shape the future of tourism" s'explica el perquè el turisme és un dels sectors responsables dels impactes ambientals actuals i es mencionen alguns d'aquets. S'exposa que els impactes del turisme s'han anat incrementant degut al augment dels fluxos de visitants. Les emissions de CO₂ del turisme internacional representen el 5% del total, i al voltant de tres quartes parts d'aquestes emissions son generades pel transport utilitzat per arribar al destí i en els desplaçaments interns, el transport aeri representa el 40% i l'automòbil el 32%. La resta d' emissions són generades per l'allotjament, més del 20%. Les emissions a l'aire han augmentat un 83% des de 1990 i van produir 781 milions de tones de carboni el 2015. Si la situació no canvia, el sector produiria tres vegades aquest volum l' any 2035.

El consum d'aigua dolça també és un dels impactes del sector, l'activitat turística depèn en certa mesura d'aquest recurs, ja sigui per part dels allotjaments en abastir les necessitats higièniques dels turistes o per mantenir part dels seus espais com zones enjardinades, camps de golf, spas, saunes, àrees de benestar o piscines, o en activitats de neu on s'ha de crear neu artificial.

Per últim es menciona un dels altres impactes del turisme, la generació de residus degut a la gran producció alimentària que es necessita per part del sector per abastir a tots els clients.

Així doncs, ens trobem davant d'una activitat i un sector que per tal de poder existir necessita consumir gran quantitat de recursos que a la vegada generen gran quantitat de residus i emissions, aquestes sobretot provocades per les aerolínies i pels allotjaments turístics.

Pel que fa a les conseqüències del canvi climàtic, Romagosa, Priestley i Llurdés (2011) afirmen que les principals amenaces que alteraran al sector turístic seran l'augment del nivell del mar, que afectarà a les infraestructures del turisme de litoral, l'augment de les temperatures que podria afectar al calendari d'activitats com el turisme de neu i, a un nivell més general, els consums i costos d'aigua i energia, i el condicionament d'edificis.

També en relació als efectes que patirà el turisme, el 5è Informe de l'IPCC (Panell Intergovernamental de Canvi Climàtic, 2014) senyala que el turisme serà una de les activitats econòmiques que més efectes negatius experimentarà en les pròximes dècades a causa de l'escalfament tèrmic del planeta. Hi ha tres principals efectes negatius que tindran lloc a Espanya: l'augment dels extrems atmosfèrics, és a dir, una major perillositat climàtica, la reducció de precipitacions i volum d'aigua i la pèrdua de confort climàtic al sud i a l'est peninsular per l'augment de les temperatures als mesos d'estiu.

En aquestes últimes afirmacions es donen a conèixer els efectes més rellevants que afectaran al turisme en el futur, sobretot relacionats amb l'augment de les temperatures i la falta d'un recurs imprescindible per aquesta activitat, l'aigua.

Olcina i Vera-Rebollo (2016) senyalen les línies d'actuació principals que haurà d'adoptar Espanya per adaptar-se al canvi climàtic. Aquestes consistiran en la potenciació de programes de millora de l'eficiència energètica en els habitatges turístics, hotels i apartaments, al manteniment i potenciació de les actuacions d'estalvi d'aigua en municipis i instal·lacions turístiques privades, a la millora del condicionament tèrmic dels habitatges i, en el pla de la governança dels municipis, a l'elaboració de plans d'ordenació urbana que

tinguin en compte els aspectes del canvi climàtic i dels riscos climàtics associats.

Pel que fa a Catalunya, segons Romagosa et al. (2011) els reptes que actualment està afrontant el sector turístic són per una banda, la correcció de defectes existents en les destinacions consolidats, gestats des de fa ja diverses dècades, i de l'altra, la previsió per evitar pràctiques insostenibles en destinacions i productes turístics actualment en desenvolupament. Per tant veiem com les accions adoptades pels governs van enfocades a rebaixar els impactes ja causats mitjançant l'estalvi de recursos en destinacions madures i l'establiment de límits per a les destinacions en vies de desenvolupament.

Tornant al tema de la contaminació atmosfèrica, aquesta no és només responsabilitat del transport aerí. L'ús de vehicles motoritzats, és a dir, cotxes personals i motos són un dels responsables de les emissions de diòxid de carboni a l'atmosfera que afecten la qualitat del aire de les ciutats i per conseqüència la salut dels ciutadans.

En el resum de ICLEI - Local Governments for Sustainability (2018) sobre recomanacions per implementar el cotxe compartit a Europa es fa menció al transport com un influenciador d'altres sectors aliats al turisme, s'afirma que el trànsit i les infraestructures de transport influeixen enormement en el medi ambient, la salut, la igualtat social i el desenvolupament econòmic. Però que al mateix temps, les noves solucions de mobilitat representen l'avantguarda de la innovació tecnològica i social, així referint-se per exemple als cotxes compartits. Es posen com a referents algunes ciutats europees que ja han fet el pas de disminuir el nombre de cotxes, és el cas de París, Copenhaguen i Londres, a la primera ciutat un 36,8% de les famílies tenen vehicle propi, a Copenhaguen només un 12% i a Londres un 40% de les famílies tenen vehicle propi i només un 12% en tenen més d'un.

Certament, ens trobem davant d'un moment en què algunes capitals de països importats de la comunitat europea estan apostant per l'increment de l'ús del transport públic, el transport compartit o l'ús de la bicicleta com a mitjà de transport, el què representa un canvi de polítiques per part dels ajuntaments enfocat a disminuir la contaminació del aire i oferir més espais

peatonals. Cal destacar que, segons Serra (2017) Espanya, entre 2008 i 2015 va doblar el percentatge de persones que utilitzen la bicicleta diàriament. Per tant, es pot dir que aquestes noves tendències de mobilitat també estan tenint lloc al nostre país.

Malgrat les noves polítiques d'algunes ciutats la gran majoria encara no han fet canvis per disminuir la contaminació o apostar per més espais públics i prohibir l'ús dels vehicles en els centres de la ciutat. Falcón, Tacoronte i Santana (2016) en el seu article mencionen la progressiva degradació dels espais públics a la ciutat, produïda per l'ús indiscriminat de l'automòbil privat, i la cada dia més precària situació d'uns vianants sense una qualitat ambiental que els permeti gaudir de la seva ciutat.

En relació amb l'estat de les ciutats i el benestar de la població, EcoMobilityAlliance (2017) senyala que les ciutats han de canviar el seu enfocament d'invertir en instal·lacions per vehicles motoritzats que satisfan les necessitats de una petita part de la població a altres maneres que atenguin a la majoria de la població, és a dir, transport públic, espais per caminar i per anar amb bicicleta. En efecte, aquestes noves inversions serien molt més adients degut a la falta d'utilitat que els vehicles motoritzats tenen a la ciutats, i integrarien millor les necessitats de la majoria de la població.

Segons l'estudi de UrbanTUR 2012 (Exceltur, 2014), en l'actualitat, més de la meitat de la població mundial viu en nuclis urbans, superant ja el 75% en els països desenvolupats, que s'espera arribi al 86% l'any 2050, segons les últimes estimacions realitzades per Nacions Unides. Pel que fa a la Unió Europea el 70% dels ciutadans també viuen en zones urbanes. En conseqüència, la mobilitat urbana s'està convertint en un factor important per als habitants de les ciutats, cada cop més creixent. Si bé el desenvolupament econòmic és important per les ciutats, aquest s'ha d'equilibrar amb sostenibilitat social i ambiental que tenen clars efectes en garantir una bona qualitat de vida dels habitants.

Aquest descens en l'ús del automòbil pot ser degut segons Lanquar (2011) a la pujada contínua del preu del petroli que supera la xifra de 100 dòlars el barril, un fet que ens portarà a la necessitat de noves polítiques de transport que al mateix temps controlin les emissions de carboni. Podem afirmar l'augment

d'uns consumidors que han deixat de fer servir el vehicle com a mitjà de transport ja sigui pel preu que comporta el seu funcionament o per conscienciació mediambiental.

Respecte la mobilitat sostenible durant l'activitat turística, Lanquar (2011) afirma que l'ecomobilitat turística hauria de tractar dos temes: com minimitzar les emissions de carboni durant el transport cap a una destinació turística i com reduir-les a zero durant la mobilitat dins la pròpia destinació, incloent en el desenvolupament d'activitats tant d'oci, esportives o culturals. Aquesta iniciativa hauria d'involucrar tant al propi govern de la destinació com a les empreses de transport i a les empreses que ofereixen activitats, el que faria necessari treballar conjuntament i fomentar la cooperació entre empreses privades i les administracions públiques de la destinació.

Pel que fa les noves tendències dels consumidors, EuropeanCommission (2017) menciona que aquestes han anat canviant en els últims anys, igual que l'interès creixent per la conservació del medi ambient. Pel que fa a aquest interès, el 94% dels europeus consideren que protegir el medi ambient és important per ells i 4 de cada 5 europeus consideren que els problemes ambientals tenen un impacte en la seva vida quotidiana i la salut.

També en aquesta línia, l'estudi Le tourisme – toutnaturellement (2011) senyala que els estudis d'hàbits de consum mostren el creixement del segment "lohas" (Lifestyle of Health and Sustainability) els quals orienten el seu comportament de consum en funció dels aspectes de salut i sostenibilitat. Aquest mateix estudi també afirma que en general hi ha hagut un canvi de valors en la nostra societat que tendeix cap a la calma, el silenci, el temps, el medi ambient, la salut i la sostenibilitat.

Aquest canvi de valors per part dels consumidors és cada vegada més recurrent i es pot considerar determinant pel turisme tant per les noves formes de comportament dels turistes com per les empreses turístiques, que hauran d'adaptar la seva oferta a les noves demandes.

Pel que fa al comportament dels consumidors envers les empreses, Responsible travel (2016) demostra en el seu estudi que els viatgers consideren

que les empreses turístiques han de ser "sostenibles" i que es gestionin de forma "green" o "eco-friendly". També que el 66% dels consumidors estarien disposats a pagar més a marques que acreditin una implicació amb els valors socials i mediambientals.

Així doncs, veiem com les noves tendències dels consumidors van enfocades al consum saludable, responsable i al foment de la sostenibilitat. Però per a que aquestes noves demandes siguin satisfetes són necessàries les empreses que ofereixin aquests productes o experiències.

En relació al comportament de les empreses envers la sostenibilitat, segons l'informe de World Travel Market (2017) cada vegada més empreses mostren certa sensibilitat cap als aspectes mediambientals i també cap a efectes socials negatius com per exemple els produïts pel turisme de masses en diferents destins. A més a més, a l'informe s'afirma que 7 de cada 10 empreses diuen que la sostenibilitat és important per a la seva organització i 1 de cada 4 empreses té una política de reducció d'emissions.

No obstant, dintre del vessant del turisme, Kirschner (2006) afirma que no és suficient que hi hagi empreses turístiques socialment responsables sí el destí no desenvolupa una gestió sostenible. De manera que la cooperació i el treball conjunt entre el destí i les empreses serà necessària per establir objectius comuns respecte a la gestió responsable i sostenible del turisme.

Es pot afirmar que els valors de la societat estan canviant cada cop de forma més accelerada, tant per les empreses, turístiques o no, com la població en general, ja sigui per un augment de la conscienciació envers la conservació del medi ambient, la reducció de la petjada de carboni o altres motius personals com l'augment del preu del petroli o la falta d'utilitat que tenen els vehicles dins la ciutat. Siguin quins siguin aquets motius, el sector del turisme es veurà repercutit per aquestes noves tendències i tindrà un paper fonamental en el desenvolupament de l'activitat turística que haurà de ser adaptada als nous valors que s'estan fomentant en la societat.

Davant els impactes del canvi climàtic les preocupacions per convertir el turisme en una activitat sostenible i amb menys impacte ambiental han

augmentat en els últims anys. Cal ressaltar que tot i els efectes negatius que provoca el turisme mencionats, el turisme pot representar una oportunitat de revalorització dels espais tant naturals com culturals i una eina de conservació. En aquest sentit, European Commission (2017) afirma que el turisme pot donar a conèixer els valors culturals i ambientals, contribuir al finançament de la protecció i gestió de les àrees protegides i augmentar el seu valor i importància econòmica. A més, si es basa en els principis del desenvolupament sostenible, pot promoure un creixement més inclusiu creant llocs de treball i oportunitats de desenvolupament econòmic, tant en zones urbanes com rurals, i fomentant el creixement econòmic i la integració social.

Per entendre el concepte de Turisme Sostenible cal mencionar a la Organització Mundial del Turisme qui el defineix com "El turisme que té plenament en compte les repercussions actuals i futures, econòmiques, socials i mediambientals per satisfer les necessitats dels visitants, de la indústria, de l'entorn i de les comunitats amfitriones". Veiem que aquesta definició comprèn aspectes que van més enllà del turisme però que a la vegada estan relacionats i són necessaris pel desenvolupament d'aquesta activitat, concretament mediambientals, econòmics i socioculturals, i recalca que aquests han de garantir la seva sostenibilitat a llarg termini.

En relació als aspectes mediambientals la OMT recalca la necessitat de mantenir els processos ecològics essencials i ajudar a conservar els recursos naturals i la diversitat biològica. En referència a aspectes socioculturals, s'exposa manifestar i respectar l'autenticitat sociocultural de les comunitats amfitriones, conservar els seus atractius culturals i arquitectònics i els seus valors tradicionals, i contribuir a l'enteniment i la tolerància intercultural. Per últim, pel que fa als aspectes econòmics, assegurar activitats econòmiques a llarg termini, que aportin a tots els agents uns beneficis socioeconòmics ben distribuïts, entre els què es compti amb oportunitats de feina estable i d'obtenció d'ingressos i serveis socials per les comunitats amfitriones, i que contribueixin a la reducció de la pobresa.

D'aquesta manera, veiem que el Turisme Sostenible va més enllà de l'activitat turística i engloba a tots els agents que afecten i són afectats per aquest fenomen, involucrant a la població local i el seu benestar.

Davant d'aquest nou tipus de turisme, Serra (2017) afirma que moltes regions volen atreure un perfil de visitant que no contami, amb un alt nivell adquisitiu, que estigui interessat en la natura i història del lloc i que reparteixi la seva despesa al llarg del recorregut. L'article posa com a referència el Cicloturisme, que encara que tingui poc impacte en el conjunt del mercat turístic, pot tenir un paper rellevant en les estratègies de desenvolupament turístic sostenible i en la desconcentració territorial de l'impacte. A més, la despesa mitjana del cicloturisme durant el viatge és lleugerament major que la del turisme en general, també el tren és utilitzat pels cicloturistes tres vegades més que la mitjana de tots els turistes, mentre que el cotxe i l'avió són menys utilitzats, una acció que fa disminuir les emissions de CO₂. Sens dubte aquest és un tipus de turisme que està guanyant rellevància cada vegada més i no es pot considerar nociu pel medi ambient ja que no posa en perill la conservació d'espais naturals i no genera impactes negatius. Es fa innegable que si continua l'augment d'aquesta demanda serà imprescindible l'augment dels destins cicloturistes. Cal mencionar que quan un territori aposta pel Cicloturisme i aporta les infraestructures necessàries per desenvolupar aquesta activitat, està posant en valor, pel visitant i pel propi territori, el seu patrimoni, que pot ser tant natural com cultural.

Romagosa et al. (2011) afirma que existeixen quatre tipus de turisme que han augmentat en els últims anys i que es podrien potenciar més. Es tracta del turisme rural, del turisme de naturalesa i ecoturisme, del turisme d'aventura i actiu i del turisme de golf. Aquestes tipologies tenen certs avantatges sobre aquells altres més tradicionals, per una banda al no estar tan desenvolupades, és possible configurar una estratègia de desenvolupament en comptes d'una de reestructuració com no es el cas de les destinacions madures que s'estan intentant corregir; es troben més repartides en el territori, permetent així un impacte menor sobre el medi i una millor distribució de les rendes i altres beneficis, i per últim, són més adaptables i menys dependents dels efectes del canvi climàtic. D'aquesta manera s'entén que si el turisme es dirigeix cap aquestes noves tendències, amb una bona planificació i gestió, podria aportar beneficis econòmics i socials a la població, d'una forma més generalitzada i sense generar impactes sobre el medi natural i cultural insostenibles.

Kirschner(2006) menciona la carta europea de turisme sostenible de l'any 2000, la qual assenyala que el desenvolupament turístic ha de fomentar-se sobre criteris de sostenibilitat, és a dir, ha de ser suportable ecològicament a llarg termini, viable econòmicament i equitatiu des d'una perspectiva ètica i social per a les comunitats locals. També assenyala que el desenvolupament sostenible es pot definir com aquell que satisfà les necessitats presents sense comprometre la capacitat de les generacions futures per satisfer les seves pròpies necessitats.

Per tant, podem afirmar que, segons els articles mencionats fins ara el turisme del futur s'entendrà com un concepte aliè del turisme de masses tan insostenible i llunyà del turisme responsable i durable que es vol fomentar.

Pel que fa a la població local que es troba en una destinació turística, Romagosa et al. (2011) assenyalen que el turisme ha demostrat tenir la capacitat d'actuar com un element de manteniment de determinades formes de vida tradicionals i contribuir, en definitiva, a la sostenibilitat econòmica i social de nombrosos espais rurals. En efecte nombrosos territoris d'interior i de muntanya s'han obert al turisme ja que les seves activitats més tradicionals cada cop són menys viables i necessiten una altra via de desenvolupament econòmic.

Olcina (2016) també veu el turisme com una oportunitat, en concret una oportunitat d'incorporar, de forma progressiva, canvis en la trama territorial de les destinacions, amb vista a la seva adaptació als efectes de l'escalfament global, i en la pròpia dinàmica de les empreses turístiques, que ha de començar a reflexionar sobre les transformacions envers l'escenari climàtic.

Per a consolidar una nova trama territorial com afirma l'anterior autor, Romagosa et al (2011) manifesten la necessitat d'una bona planificació que garanteixi la sostenibilitat del medi turístic i la sostenibilitat econòmica del sector, fet que comportarà un nou tipus d'accions sobre el territori, els equipaments i la configuració dels seus productes turístics.

En resum, la sostenibilitat pot representar una oportunitat de renovació per a les destinacions madures i en conseqüència per les empreses integrades en la

destinació. Aquesta renovació anirà lligada a un conjunt d'estratègies de diversificació de l'oferta dels productes turístics i a la seva adaptació als requeriments d'una nova demanda, i a avaluar els resultats tenint en compte tres magnituds: la econòmica, la social i la mediambiental. Aquestes estratègies hauran de consolidar-se en l'aposta per la sostenibilitat i per la qualitat, aquesta entesa com una eina de millora continuada que garanteix la correcta utilització dels recursos, i el desenvolupament econòmic sostenible generant un valor afegit per a la societat.

5. CAS D'ESTUDI: EL RIPOLLÈS

5.1 Introducció al territori

L'estudi de cas té lloc al Ripollès, una comarca de la província de Girona que forma part del Pirineu de Girona i està situada al vessant sud del Pirineu Oriental. Compta amb una extensió de 956,6 km², pel nord limita amb la Cerdanya i les comarques franceses del Conflent i el Vallespir; a l'oest amb el Berguedà; a l'est amb la Garrotxa i pel sud amb la comarca d'Osona.

El territori s'estructura en tres àrees, per una banda la Vall de Ribes, situada al nord-est de la comarca. Es tracta d'una zona d'alta muntanya, per les seves característiques geogràfiques i paisatgístiques, hi predominen bàsicament activitats agrícoles i, concretament, ramaderes i turisme de muntanya. En segon lloc, la Vall de Camprodon se situa al nord-est de la comarca i també hi predominen les activitats ramaderes i el turisme, també la indústria hi té una certa importància, sobretot en els municipis més importants: Sant Pau de Segúries i Camprodon. Per últim el Baix Ripollès es situa al sud de la comarca, és on s'hi concentren els municipis més grans de la comarca, entre ells la capital, Ripoll, i on s'hi ubiquen bona part de les activitats industrials i que atorguen a la comarca l'etiqueta de comarca industrial.

Il·lustració 1: Mapa Ripollès. Font: Turisme Ripollès

Els municipis que conformen la comarca del Ripollès són 19 amb una població l'any 2013 que sumava 25.995 habitants. La major part dels municipis, 12 en total, tenen menys de 500 habitants amb trets clarament rurals.

La implantació del turisme a la comarca va començar a sorgir a principis del segle XX amb les primeres residències d'estiu a les valls de Camprodon i de Ribes. En un primer moment aquestes residències es van anar estenent als pobles de les respectives valls que, amb la consolidació de les estacions de muntanya Vallter 2000 i Vall de Núria, van desestacionalitzar l'estiueig tradicional. Més endavant l'àrea del baix Ripollès va anar desenvolupant una oferta pròpia de turisme cultural amb el nom de Terra de Comtes i Abats que integra els municipis de Ripoll, Gombrèn, les Llosses i Sant Joan de les Abadesses.

5.2 Projecte de dinamització

Per a l'elaboració del projecte s'han escollit dos de les tres zones que formen la comarca del Ripollès, la Vall de Ribes i el Baix Ripollès. Això es degut a l'existència de la línia de rodalies R3 que circula de l'Hospitalet de Llobregat a la Tour de Carol, que fa més accessible el territori mitjançant transport públic, facilitant l'accés a la comarca des de França o Barcelona i connectant la Vall de Ribes amb el Baix Ripollès, i a l'inversa.

Aquesta línia de tren integra cinc municipis de la comarca, dos del Baix Ripollès: Ripoll i Campdevàrol i tres de la Vall de Ribes: Ribes de Freser, Planoles i Toses.

A continuació es mostren tots els serveis que existeixen per accedir a la comarca del Ripollès sense l'ús de vehicle propi:

Tipus de transport	Accés al territori
Tren (Rodalies)	Línia R3: L'Hospitalet de Llobregat - la Tour de Carol Link Fent parada a: Ripoll, Campdevàrol, Ribes de Freser, Planoles i Toses.
Autobús	Teisa:

	<ul style="list-style-type: none"> • Barcelona - Camprodon Link <p>Fent parada a Ripoll.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Girona – Llívia Link <p>Fent parada a Ripoll, Campdevàdol, Ribes de Freser i Planoles.</p> <p>Dins el territori - Autocars Mir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Línea L1286 Ripoll - Campdevàdol - Ribes de Freser - Vall de Ribes Link <p>Fent parada a: Queralbs, Planoles, Pardines, Campelles, Dorria, Nevà, Fornells de la Muntanya, Toses i Bruguera.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Línea L0051 Ripoll - Gombrèn - La Pobla de Lillet - Bagà Link <p>Fent parada a: Campdevàdol i Gombrèn</p>
Taxis	Empresa Taxis Coll https://www.taxiscoll.net/
Avió	<p>Aeroports més propers:</p> <p>Aeroport de Girona i Aeroport de Barcelona</p>

Aquest projecte integrarà un total de 15 municipis. Per una banda, els cinc municipis mencionats anteriorment, es a dir, Ripoll, Campdevàdol, Ribes de Freser, Planoles i Toses, que es troben connectats amb la línia R3 de rodalies. Per altra banda, 10 municipis o entitats de població més que es troben connectats també amb tren, en aquest cas el tren cremallera, concretament Queralbs i la zona de Vall de Núria, o en bus, com es el cas de les Llosses, Gombrèn, Campelles, Pardines i Toses (incloent Dòria, Nevà i Fornells de la Muntanya que formen part del municipi de Toses) i Bruguera, que forma part del municipi de Ribes de Freser.

A continuació es presenten en un mapa els municipis o entitats de població, incloent Vall de Núria, que s'integren en el projecte:

Il·lustració 2: Municipis del projecte. Font: GoogleMaps elaboració pròpia

Com es pot veure en el mapa, els municipis de Ripoll, Campdevàrol, Ribes de Freser, Planoles i Toses es troben en confluència amb la carretera que uneix les dos zones del Ripollès, que és per on circula la línia R3 de rodalies, mentre que els altres 10 municipis queden més allunyats. Les poblacions de Toses, Nevà, Dòria i Fornells de la Muntanya es presenten de color groc ja que formen part del mateix municipi, Toses. Ribes de Freser i Bruguera es presenten de color blau fosc ja que també formen part del mateix municipi, Ribes de Freser.

5.3 Inventari de recursos turístics del Baix Ripollès i la Vall de Ribes

A continuació es presenten els principals recursos turístics del territori escollit, classificant-los en: recursos culturals, recursos naturals, allotjaments i empreses turístiques.

La informació respecte cada recurs es facilita en una taula dividida en cinc apartats: primer el nom del recurs, en segon lloc la població on es troba, a continuació l'àrea on es troba, en aquest cas el Baix Ripollès o la Vall de Ribes, en quart lloc la classificació del recurs i per últim s'indica l'accés, es a dir, el mètode per arribar al recurs sense l'ús de vehicle propi, indicant d'aquesta manera el transport públic que hi arriba. Aquests inventaris permetran tenir una radiografia de la situació de la mobilitat turística sostenible de cada àrea sobre infraestructures que donin resposta a com arribar al destí i com moure's.

En primer lloc es presentaran els recursos culturals del territori, dels 49 recursos existents hi ha un total de 38 als qual s'hi pot accedir sense cotxe, es presenten a continuació:

5.3.1 Recursos culturals

RECURSOS CULTURALS				
RECURS	POBLACIÓ	AREA	TIPUS	ACCÉS
Sant Pere de Ripoll	Ripoll	Baix Ripollès	Església	Tren o bus a Ripoll
Sant Bartomeu	Ripoll	Baix Ripollès	Església	1. Tren o bus a Ripoll 2. Sender local 1
Sant Roc	Ripoll	Baix Ripollès	Església	1. Tren o bus a Ripoll 2. Sender local 2
Santa Maria del Catllar	Ripoll	Baix Ripollès	Església	1. Tren o bus a Ripoll 2. Sender local 3
Sant Antoni de Morers	Ripoll	Baix Ripollès	Ermita	1. Tren o bus a Ripoll 2. Sender local 4
Monestir de Santa Maria de Ripoll	Ripoll	Baix Ripollès	Monestir	Tren o bus a Ripoll
Museu Etnogràfic	Ripoll	Baix	Museu	Tren o bus a Ripoll

de Ripoll		Ripollès		
Scriptorium	Ripoll	Baix Ripollès	Museu	Tren o bus a Ripoll
La Farga Palau	Ripoll	Baix Ripollès	Museu	Tren o bus a Ripoll
Centre d'interpretació del Monestir de Ripoll	Ripoll	Baix Ripollès	Museu	Tren o bus a Ripoll
Pont del Raval	Ripoll	Baix Ripollès	Altres	Tren o bus a Ripoll
Sant Pere d'Aüira	Campdevàrol	Baix Ripollès	Església	1. Tren o bus a Campdevàrol 2. Camí GR 3
Sant Quintí de Puig – Rodon	Campdevàrol	Baix Ripollès	Església	1. Tren o bus a Campdevàrol 2. Ruta 18 Itinerànnia
Pont de la Cabreta	Campdevàrol	Baix Ripollès	Altres	Tren o bus a Campdevàrol fins a la Colònia Pernau
Pinacoteca Coll i Bardalet	Campdevàrol	Baix Ripollès	Museu	Tren o bus a Campdevàrol
Castell de Mataplana	Gombrèn	Baix Ripollès	Castell	1. Tren o bus a Campdevàrol 2. Bus fins a Gombrèn 3. Ruta 18 Itinerànnia
Castell de Puigbò	Gombrèn	Baix Ripollès	Castell	1. Tren o bus a Campdevàrol. 2. Bus a Gombrèn 3. Ruta 18 Itinerària
Sant Romà d'Aranyonet	Gombrèn	Baix Ripollès	Església	1. Tren o bus a Campdevàrol 2. Bus a Gombrèn 3. Ruta 18 Itinerària
Sant Martí de Puigbò	Gombrèn	Baix Ripollès	Església	1. Tren o bus a Campdevàrol 2. Bus a Gombrèn 3. Ruta 18 Itinerànnia
Museu del Comte Arnau	Gombrèn	Baix Ripollès	Museu	1. Tren o bus a Campdevàrol

				2. Bus a Gombrèn.
Centre d'Interpretació Montgrony Any 0	Gombrèn	Baix Ripollès	Museu	1. Tren o bus Campdevàrol 2. Bus a Gombrèn
Sant Pere de Montgrony	Gombrèn	Baix Ripollès	Santuari	1. Tren o bus a Campdevàrol 2. Camí GR3
Sant Feliu de Bruguera	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Església	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Bruguera
Castell de Segura	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Castell	Tren o bus a Ribes de Freser
Església de Santa Maria de Ribes	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Església	Tren o bus a Ribes de Freser
Sant Martí de Campelles	Campelles	Vall de Ribes	Església	1. Tren o bus a Ripoll. 2. Bus a Campelles
Església Sant Victor de Dòria	Dòria	Vall de Ribes	Església	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Dorria
Sant Esteve de Pardines	Pardines	Vall de Ribes	Església	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Pardines
Església de Santa Magdalena de Puigsacde Pardines	Pardines	Vall de Ribes	Església	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Pardines 3. Ruta 9 Itinerànnia
Església Sant Marcel de Planès	Planès	Vall de Ribes	Església	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Planès
Església sant Vicenç de Planoles	Planoles	Vall de Ribes	Església	Tren o bus a Planoles
Camí Vell de Núria	Queralbs	Vall de Ribes	Altres	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Queralbs
Església de Sant Jaume de Queralbs	Queralbs	Vall de Ribes	Església	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Queralbs
Mare de Déu de Núria	Vall de Núria	Vall de Ribes	Altres	1. Tren o Bus a Ribes de Freser 2. Tren Cremallera a Vall de Núria
Sant Martí de Fornells de la Muntanya	Toses	Vall de Ribes	Església	1. Tren o bus a Ribes de Freser 2. Bus a Fornells de la

				Muntanya
Sant Cristòfol de Nevà	Nevà (Toses)	Vall de Ribes	Castell	1. Tren o bus a Ribes de Freser 2. Bus a Nevà
Església Sant Cristòfol de Toses	Nevà (Toses)	Vall de Ribes	Església	1. Tren o bus a Ribes de Freser 2. Bus a Nevà
Museu del Pastor	Toses	Vall de Ribes	Museu	Tren o bus a Toses

5.3.2 Recursos naturals

A continuació es presenten els principals atractius naturals del territori escollit, utilitzant la mateixa taula que s'ha creat pels recursos culturals. En aquest cas els atractius es classifiquen en: Botànica, aigua, senderisme, senderisme i BTT, ciclisme i esquí.

S'han escollit 23 recursos naturals dels 28 existents, són els següents:

RECURSOS NATURALS				
NOM	POBLACIÓ	AREA	TIPUS	ACCÉS
Parc temàtic del Pirineu	Ripoll	Baix Ripollès	Botànica	Tren o bus a Ripoll
Gorgs del Torrent de la Cabana	Campdevàrol	Baix Ripollès	Aigua	1. Tren o Bus Ripoll. Bus direcció Gombrèn fins Càmping Pirinenc 2. Tren o bus Campdevàrol. 3. Via Verda Camí Ramader
Jardí botànic de plantes medicinals	Gombrèn	Baix Ripollès	Botànica	1. Tren o Bus Ripoll 2. Bus a Gombrèn
Ruta de l'Ermità	Gombrèn	Baix Ripollès	Senderisme	1. Tren o Bus a Ripoll 2. Bus direcció Gombrèn fins Càmping Molí Serradell
Via Verda Camí Ramader de Campdevàrol	Campdevàrol	Baix Ripollès	Senderisme i BTT	Tren o bus a Campdevàrol
Ruta del Pastor i la Transhumància	Campelles, Gombrèn i les Lloses	Vall de Ribes i Baix Ripollès	Senderisme i BTT	1. Tren o bus a Ribes de Freser 2. Bus a Campelles
Sender Itinerància: Campdevàrol i Ripoll pels camins rals del Berguedà i la Cerdanya	Campdevàrol	Baix Ripollès	Senderisme	1. Tren o bus a Ripoll 2. Ruta 6
Sender Itinerància: Pels veïnats de Pardines sota	Pardines	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Pardines 3. Ruta 9

l'ombra de Serra Cavallera.				
Sender Itinerància: De Planoles a Ribes per la ruta minera de les ferreres de Ventolà	Planoles	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o bus a Planoles 2. Ruta 1
Sender Itinerància: Romànic i natura a la Vall del Rigart.	Planoles	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o bus Planoles 2. Ruta 13
Sender Itinerància: De Núria a Queralbs per pastures i camins miners.	Queralbs	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus Queralbs 3. Ruta 20
Sender Itinerància: Pels veïnats de l'Alt Freser.	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o bus a Ribes de Freser 2. Ruta 16
Sender Itinerància: Per Campelles i Ribes de Freser sota la mirada del Taga.	Ribes de Freser i Campelles	Vall de Ribes	Senderisme	3. Tren o bus a Ribes de Freser 4. Ruta 12
Sender Itinerància: Ribes de Freser- Roques Blanques- Ribes de Freser.	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o bus a Ribes de Freser 2. Ruta 1
Sender Itinerància: Ribes de Freser- Refugi del Pla d'Erola	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o bus a Ribes de freser 2. Ruta 2
Refugis del Torb	Vall de Núria	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o bus a Ribes de Freser 2. Tren cremallera Vall de Núria
Sender GR11	Planoles i Vall de Núria	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o Bus a Ripoll 2. Tren o bus a Planoles
Travessera dels Bastions	Ribes de Freser i Núria	Vall de Ribes	Senderisme	Tren o bus a Ribes de Freser

L'energia de la Vall (ruta industrial)	Ribes de Freser i Queralbs	Vall de Ribes	Senderisme	Tren o bus a Ribes de Freser
La travessa dels 3 refugis	Queralbs i Vall de Núria	Vall de Ribes	Senderisme	1. Tren o bus a Ribes de Freser 2. Bus a Queralbs
Vall de Núria (Ferrocarril de la Generalitat)	Vall de Núria	Vall de Ribes	Esquí, senderisme	1. Tren o bus a Ribes de Freser 2. Tren cremallera a Vall de Núria

5.3.3 Allotjaments turístics

Hi ha 122 allotjament: 27 hotels i pensions, 35 allotjaments de turisme rural, 47 habitatges d'ús turístic, 8 càmping i 5 albergs. D'aquest s'han escollit els accessibles amb transport públic, 59 en total: 21 hotels i pensions, 11 allotjaments de turisme rural, 21 habitatges d'ús turístic, 3 càmping i 3 albergs.

ALLOTJAMENT	POBLACIÓ	AREA	TIPUS	ACCÉS
Hostal Moliné	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ribes de Freser
Hotel la Sèquia Molinar	Campdevàdol	Baix Ripollès	Hotels i pensions	Tren o bus a Campdevàdol
Fonda Xes	Gombrèn	Baix Ripollès	Hotels i pensions	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Gombrèn
Hostal Can Serra	Pardines	Vall de Ribes	Hotels i pensions	1. Tren o bus a Ribes 2. Bus a Pardines
Fonda Cal Daldó	Planoles	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Planoles
Can Cruells	Planoles	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Planoles
Hotel Vall de Núria	Queralbs	Vall de Ribes	Hotels i pensions	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Queralbs
Hostal Restaurant les Roquetes	Queralbs	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ripoll. Bus fins a Queralbs
Hotel Ortiga Blanca	Queralbs	Vall de Ribes	Hotels i pensions	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Queralbs
Hotel Catalunya Park	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ribes de Freser
Hotel Catalunya	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ribes de Freser
Hotel Prats	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ribes de Freser
Hotel Sant Antoni	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ribes de Freser
Hotel 9 Sant Antoni	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ribes de Freser

Hotel els Caçadors	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ribes de Freser
Fonda Vilalta	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ribes de Freser
Hostal portal de Núria	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Hotels i pensions	Tren o bus a Ribes de Freser
La Trobada	Ripoll	Baix Ripollès	Hotels i pensions	Tren o bus a Ripoll
Ca la Paula	Ripoll	Baix Ripollès	Hotels i pensions	Tren o bus a Ripoll
Hostal del Ripollès	Ripoll	Baix Ripollès	Hotels i pensions	Tren o bus a Ripoll
Bressol B&B	Ripoll	Baix Ripollès	Hotels i pensions	Tren o bus a Ripoll
Can Tubau	Campelles	Vall de Ribes	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Campelles
Cal Rum	Campelles	Vall de Ribes	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Campelles
Cabana de Can Salomó	Campelles	Vall de Ribes	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Campelles
Mas Cal Mestre	Fornells de la Muntanya (Toses)	Vall de Ribes	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Fornells de la Muntanya
Cal Pastor	Fornells de la Muntanya (Toses)	Vall de Ribes	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Fornells de la Muntanya
Mas Llimós	Les Llosses	Baix Ripollès	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Les Llosses
Cal Ferrer	Les Llosses	Baix Ripollès	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Les Llosses
El Bac	Les Llosses	Baix Ripollès	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Les Llosses
Can Janpere	Pardines	Vall de Ribes	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Pardines
Cal Sadurní	Pardines	Vall de Ribes	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Pardines

Can Bertran	Toses	Vall de Ribes	Turisme rural	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Toses
Apartaments Fontalba	Queralbs	Vall de Ribes	Apartaments turístics	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Queralbs
Apartaments Vall de Núria	Queralbs	Vall de Ribes	Apartaments turístics	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Queralbs
Apartaments la Casassa	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Apartaments turístics	Tren o bus a Ribes de Freser
Apartaments Roma	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Apartaments turístics	Tren o bus a Ribes de Freser
La casa del roser	Campdevàdol	Baix Ripollès	Habitatge d'ús turístic	Tren o bus a Campdevàdol
Apartament ca la tieta	Campdevàdol	Baix Ripollès	Habitatge d'ús turístic	Tren o bus a Campdevàdol
Sergi Campelles	Campelles	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Campelles
Casa Campelles	Campelles	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Campelles
Pere Campelles	Campelles	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus fins a Campelles
Can Batista	Nevà (Toses)	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Nevà
Can Constans	Queralbs	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Queralbs
Cal Xix	Queralbs	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Queralbs
Apartaments del bosc	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	Tren o bus a Ribes de Freser
Apartaments Gusi	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	Tren o bus a Ribes de Freser
Apartaments el pomer	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	Tren o bus a Ribes de Freser
Cal Sadurní	Bruguera(Ribes de Freser)	Vall de Ribes	Habitatge d'ús turístic	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Bruguera
L'Astrolabi	Ripoll	Baix	Habitatge	Tren o bus a Ripoll

		Ripollès	d'ús turístic	
Turístics Ripoll	Ripoll	Baix Ripollès	Habitatge d'ús turístic	Tren o bus a Ripoll
Ma Dolors Mañas	Ripoll	Baix Ripollès	Habitatge d'ús turístic	Tren o bus a Ripoll
Can Salvador Apartaments	Ripoll	Baix Ripollès	Habitatge d'ús turístic	Tren o bus a Ripoll
Raval de Ripoll	Ripoll	Baix Ripollès	Habitatge d'ús turístic	Tren o bus a Ripoll
Càmping Molí Serradell	Campdevàdol	Baix Ripollès	Càmping	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a Gombren
Càmping can Fosses	Planoles	Vall de Ribes	Càmping	Tren o bus a Planoles
Càmping Vall de Ribes	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Càmping	Tren o bus a Ribes de Freser
Alberg Marista	Planoles	Vall de Ribes	Alberg	Tren o bus a Planoles
Alberg Pere Figuera	Planoles	Vall de Ribes	Alberg	Tren o bus a Planoles
Alberg Pic de l'Àliga	Núria (Queralbs)	Vall de Ribes	Alberg	1. Tren o bus a Ribes 2. Cremallera a Núria

5.3.4 Empreses

originalment hi ha un total de 10 empreses que ofereixen productes turístics, s'han escollit 7 empreses, descarten les que ofereixen productes no sostenibles i les que es trobaven inaccessibles amb transport públic.

NOM	POBLACIÓ	AREA	TIPUS	ACCÉS
CAT. Can Guetes Link	Ripoll	Baix Ripollès	Ciclisme	Tren o bus a Ripoll
Bicicletes Pirineu Link	Ripoll	Baix Ripollès	Ciclisme	Tren o bus a Ripoll
OciActiuPirineusBikes Ripoll Link	Ripoll	Baix Ripollès	Ciclisme	Tren o bus a Ripoll
Club Eqüestre Niubó Link	Campdevàdol	Baix Ripollès	Equitació	1. Tren o bus Ripoll 2. Bus direcció Gombrèn
Hípica El Pas Link	Nevà (Toses)	Vall de Ribes	Equitació	1. Tren o bus a Ripoll 2. Bus a nevà
Oxineu Link	Ribes de Freser	Vall de Ribes	Esquí, Raquetes de neu i Senderisme	Tren o bus a Ribes de freser
Guiatges Ripollès Link	Ripoll	Baix Ripollès	Romànic	Tren o bus a Ripoll

5.4 DAFO

El següent apartat mostra la situació turística actual del Ripollès, mostrant les seves debilitats i amenaces a les que s'enfronta i les fortaleces de les que disposa i les oportunitats que se li presenten.

5.4.1 Debilitats

DEBILITATS	<p>ADAPTACIÓ AL TURISME</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Transport públic molt escàs i de baixa qualitat.➤ Poques rutes adaptades a persones amb mobilitat reduïda. <p>OFERTA, IMATGE I PROMOCIÓ</p> <ul style="list-style-type: none">➤ La comarca del Ripollès i en general el Pirineu pateixen d'estacionalitat. Una gran part dels turistes van a la destinació durant el hivern per l'oferta de neu, es depèn d'aquest recurs.➤ Falta d'un pla estratègic de la destinació.➤ Poc aprofitament de les xarxes socials.➤ Pàgina web de la destinació del Ripollès pobre de disseny, poques fotografies, adaptada només en Català i Castellà.➤ Existència d'una pagina web de la Vall de Ribes, més complerta que la del Ripollès, amb més informació, millor disseny i fotografies.➤ Les diferents planes web corporatives no estan interrelacionades.➤ Carència d'una estratègia conjunta de promoció turística.➤ Manca de coordinació i difusió conjunta de les activitats que es poden fer a la comarca.➤ Una part del sector empresarial no creu en la marca conjunta del Ripollès, i en alguns casos la consideren una amenaça per altres consolidades
-------------------	---

	<p>(la Vall de Ribes i la Vall de Camprodon).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Falta d'implicació del sector empresarial en les estratègies de dinamització turística del Consorci Ripollès Desenvolupament i en la cooperació públic-privat. ➤ Manca de coneixement de les característiques dels mercats internacional i dels requeriments del turisme de natura. <p>ALTRES</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dificultats per treballar en xarxa entre les tres zones de la comarca: el Baix Ripollès, la Vall de Ribes i la Vall de Camprodon. ➤ Carència de mesures sostenibles per part de la destinació per tal d'adaptar el territori a una visita menys contaminant i amb menys efectes nocius al medi ambient.
--	--

5.4.2 Amenaces

AMENACES	<p>ADAPTACIÓ AL TURISME</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Atributs similars en comarques veïnes com la comarca de la Cerdanya i la Garrotxa.➤ Dependència dels mercats de proximitat, especialment de Barcelona, i obertura lenta als mercats internacionals. <p>OFERTA, IMATGE I PROMOCIÓ</p> <ul style="list-style-type: none">➤ El Pirineu de Girona competeix internament amb destins millors posicionats de Catalunya: Pirineu de Lleida.➤ Millor desenvolupament turístic d'altres zones de muntanya, com la Cerdanya.➤ Situació política inestable que percep el turisme estranger que repercuteix en la imatge de la destinació.➤ Situació econòmica negativa per part de la comarca.➤ Despoblament de la comarca, sobretot en els municipis més petits.➤ Pèrdua d'activitats primàries. <p>ALTRES</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Canvi climàtic.➤ Flora i fauna en perill d'extinció➤ Gran cost de manteniment d'infraestructures i equipaments existents del turisme de neu i del Parc Nacional de les Capçaleres del Ter i del Freser.
-----------------	---

5.4.3 Fortaleeses

<p>FORTALESES</p>	<p>ADATACIÓ AL TURISME</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Territori amb aeroport propers : Aeroport de Barcelona i Aeroport de Girona ➤ Existència d'una xarxa extensa de itineraris a peu, en BTT o cicloturisme associats a marques consolidades (Itinerànnia, Vies Verdes...) que permeten crear productes turístics. ➤ Bones infraestructures viaries per accedir al territori. ➤ Existència d'infraestructures ferroviàries: línia R3 de La Tour de Carol a l'Hospitalet de Llobregat. ➤ Clima més benigne que altres zones de muntanya, el què permet realitzar activitats tot l'any. <p>OFERTA, IMATGE I PROMOCIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Gran diversitat de recursos turístics a oferir(culturals, naturals, gastronòmics...) ➤ Existència de productes turístics consolidats. ➤ Pagina web de la destinació del Ripollès. ➤ Presencia de la destinació a les xarxes socials. ➤ Compta amb una de les joies del romànic de Catalunya: el Monestir de Santa Maria de Ripoll, candidat per ser patrimoni mundial de la Unesco. ➤ Posicionament de marques territorials: Vall de Ribes, Vall de Camprodon i Terra de Comtes i Abats. ➤ Esdeveniments culturals i esportius. ➤ Gastronomia i producció agroalimentària de qualitat i consolidada. ➤ Manteniment de l'autenticitat de la comarca. <p>ALTRES</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Aposta de Ferrocarrils de la Generalitat en el manteniment dels centres turístics de Vall de Núria i Vallter 2000.
--------------------------	---

5.4.4 Oportunitats

OPORTUNITATS	<p>ADAPTACIÓ AL TURISME</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Es tracta d'un destí que reuneix les principals característiques de les tendències en turisme: natura, observació flora i fauna, turisme actiu...➤ Oferta de turisme de neu.➤ Gran varietat de patrimoni cultural➤ El caràcter transfronterer de la comarca facilita la seva participació en projectes europeus de cooperació territorial transfronterera INTERREG POCTEFA. <p>OFERTA, IMATGE I PROMOCIÓ</p> <ul style="list-style-type: none">➤ La ruta del 7 gorgs com a nou atractiu turístic.➤ Bona situació geogràfica, fàcil de combinar la destinació amb altres de muntanya o fins i tot de sol i platja o ciutats.➤ Creació recent del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, el que pot representar una marca de qualitat per la comarca i un element dinamitzador. <p>ALTRES</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Existència d'una estructura de suport al teixit empresarial, el Consorci Ripollès Desenvolupament.
---------------------	--

6. PLA D'ACCIÓ

El següent pla d'acció té l'objectiu de donar les pautes necessàries per a la implementació del projecte a través de determinades accions. Alhora pretén servir com una guia per a tots els municipis que formen part del projecte i garantir el seu bon desenvolupament.

El pla està dividit en 4 accions i subdividit en 4 seccions. En primer lloc s'indiquen els objectius que es volen aconseguir amb la implementació de les accions, en segon lloc, s'indica el procediment a seguir per assolir aquests objectius. En tercer lloc, els indicadors necessaris que marcaran si s'han complert les accions i per últim els resultats que s'esperen assolir amb la correcta implantació de cada acció.

El pla d'acció pretén de forma general i a través de les accions aconseguir els següents objectius:

- Augmentar la sensibilització dels actors públics i privats del territori en relació a la necessitat d'oferir un turisme sostenible i responsable al territori que també integri la mobilitat per arribar al territori i per moure's-hi.
- Augment del nombre d'instruments que promocionin el patrimoni del territori a través d'estratègies de turisme vinculats a la mobilitat sostenible i el turisme sostenible
- Augment del nombre de productes turístics per part de les empreses del Ripollès que garanteixin un turisme responsable i la mobilitat sostenible, així doncs, proposant productes que no tinguin efectes nocius per el medi ambient.
- Fer que el turisme es converteixi en una de les activitats econòmiques del territori, augmentar les estades i la despesa per visitant.
- Un cop implementat el projecte, millorar i reforçar els equipaments i infraestructures per accedir als recursos turístics que actualment són inaccessibles amb transport públic.

Per tal de poder aconseguir aquests objectius es formarà un comitè que integri els socis, es a dir, els representants de cada municipi i que sigui dirigit per el Consorci Ripollès Desenvolupament, qui ja gestiona el turisme de la comarca. Aquest comitè treballarà conjuntament en l'assoliment de les següents accions:

ACCIÓ 1: Desenvolupament i control del projecte

Objectius de l'acció:

- Garantir una coordinació eficient i eficaç del projecte.
- Controlar l'execució de les accions pel desenvolupament del projecte per tal de garantir el seu progrés.
- Assegurar la comunicació entre els municipis que formen part del projecte per assegurar la cooperació i la col·laboració.
- Garantir el compliment dels objectius del projecte.

Procediment:

1. Establiment de les tasques i responsabilitats de cada soci del projecte:
 - Fixar les tasques a complir per part de cada membre del comitè, establint una agenda i un calendari comú per portar les accions dins del seu termini.
2. Reunions presencials un cop al mes:
 - Un cop al mes es reunirà el comitè del projecte amb l'assistència de tots els membres, es a dir, tots els representats de cada municipi, per posar a l'ordre del dia l'evolució del projecte i tractar assumptes rellevants per garantir una correcta trajectòria.
3. Reunions no presencials un cop cada dos setmanes via online (excloent la setmana en que es fa la reunió presencial):
 - S'establirà un dia cada dos setmanes per tractar via online els temes més del dia a dia sobre el projecte amb els socis que ho creguin necessari amb la direcció del comitè.
 - S'establirà un contacte regular entre els membres del comitè i aquests amb la direcció del projecte per fer un correcte seguiment del projecte i resoldre possibles qüestions que es puguin donar.
4. Avaluació del progrés de les accions:

- S'avaluaran per part de Ripollès Desenvolupament els documents entregats per cada responsable de cada municipi.

5. Avaluació de l'impacte generat pel projecte:

- S'avaluarà per part de Ripollès Desenvolupament els impactes del projecte, a curt, mitjà i llarg termini per veure els resultats que ha general.

Indicadors de resultat:

- Un document amb les pautes a seguir pel seguiment i el desenvolupament del projecte, aquest document s'haurà de lliurar a cada soci.
- Dotze actes de les reunions presencials firmades per tots els membres dels projecte.
- Vint-i-quatre resums de les reunions no presencials que tinguin lloc cada dos setmanes redactats per part de la direcció del projecte.
- Un document anual amb els resultats generals del projecte.

Resultats esperats:

- ✓ Una participació activa per part dels municipis que formen part del projecte.
- ✓ El foment del treball en xarxa entre les parts interessades.
- ✓ El control eficient de les accions portades a terme per part de cada soci.
- ✓ L'anticipació de possibles inconvenients sorgits durant la implementació del projecte a través d'una eficaç estructuració de les accions dutes a terme per part de cada soci.

ACCIÓ 2: Sensibilització

Objectius de l'acció:

- Sensibilitzar i informar als principals actors involucrats en el projecte sobre el model turístic que es vol implementar en el territori, vinculat al turisme sostenible i a la mobilitat sostenible.
- Sensibilitzar i informar a la població local sobre les actuacions que tenen lloc al territori i sobre les adequacions que esportaran a terme per adaptar el territori al nou model de turisme sostenible i als productes de mobilitat sostenible.

Procediment:

1. Una sessió explicativa per part de la direcció als actors públics i privats involucrats amb el turisme per explicar la importància d'apostar per un model turístic sostenible al Ripollès.
2. Una presentació oberta per part de Ripollès desenvolupament del projecte per a la població a cada municipi, acompanyada del soci representant de cada municipi.

Indicadors de resultat:

1. Un resum de la sessió sobre l'aposta pel turisme sostenible dedicada als actors públics i privats involucrats en el turisme.
2. La presentació sobre el projecte que s'utilitzi per a la sessió oberta per a la població.

Resultats esperats:

- ✓ Una valoració positiva per part dels actors públics i privats i de la població local sobre el projecte, mostrant-lo com una oportunitat per donar a conèixer el territori i poder tenir major repercussió econòmica per part del turisme.
- ✓ Augment de la sensibilització dels actors públics i privats del territori en relació al turisme responsable i la mobilitat sostenible com a model de desenvolupament turístic.

ACCIÓ 3: Augment i diversificació de l'oferta de productes

Objectius de l'acció:

- Incrementar l'interès pel territori fent més visible i atractiu el conjunt de propostes que el Baix Ripollès i la Vall de Ribes ofereixen.
- Ampliar les opcions de consum pels visitants, augmentant la despesa mitjana dels visitants i la rendibilitat de l'activitat turística de les empreses.

Procediment:

1. Identificació i avaluació dels recursos disponibles:
Fer un reconeixement dels recursos que ofereix el territori per a la creació de productes, classificant-los en subgrups; artesanía, gastronomia, fauna, flora...
2. identificació del perfil de client:
Determinar el tipus de client que estaria interessat en cada producte; famílies, parelles, joves, sèniors, identificant la seva procedència.
3. Identificació dels stakeholders:
➤ Determinar els stakeholders de cada producte, integrant institucions, associacions, empreses i altres agents vinculats a cada producte.
4. Comercialització:
➤ Identificar els canals per arribar els productes als mercats:
 - Plataformes on-line dels destins: Catalunya i Costa Brava Pirineu de Girona
 - Fires especialitzades
 - Revistes i guies
 - Agències de viatges i operadors especialitzats
 - Planes web de les pròpies empreses
 - Portals on-line de viatges i experiències
 - Paquets regal: Fent país, la vida es bella...
5. Col·laboració i seguiment per part dels representats de cada municipi en la creació de productes:
➤ Els representats de cada municipi prestaran ajuda a les empreses que necessitin indicacions per elaborar els seus productes a través de sessions individualitzades.

6. Avaluació dels productes per part de la direcció i els socis del projecte
- Durant les reunions es presentaran els productes que es vagin creant de cada municipi i s'avaluaran per posteriorment afegir-los a la web del projecte.

Indicadors de resultats:

- Creació d'una guia especialitzada en la creació de productes per tal d'entregar-la a les empreses interessades.
- Adhesió a les marques "Catalunya" i "Costa Brava Patronat de Girona"
- Un mínim de 20 productes creats anualment.
- Sessions documentades dels representants dels municipis amb les empreses.

Resultats esperats:

- ✓ Cooperació entre les empreses i entitats en la creació de productes.
- ✓ Posar en valor el territori mitjançant la creació de productes.
- ✓ Dinamitzar l'activitat turística al territori a través de l'augment de l'oferta del territori.
- ✓ Millorar les tècniques de comercialització de les empreses que vulguin crear productes.

ACCIÓ 4: Comunicació i promoció del projecte

Objectius de l'acció:

- Recopilació i disseny de material promocional.
- Establiment del públic objectiu del projecte.
- Disposar d'una estratègia de comunicació i promoció.
- Disposar d'una estratègia a les xarxes socials.
- Crear una imatge de la destinació associada al turisme sostenible.

Procediment:

1. Reunió inicial amb tots els membres del tribunal per aportar les aportacions oportunes per posar en marxa una estratègia de comunicació i promoció.
2. Redacció d'un document amb l'estratègia de comunicació i promoció amb el següent contingut:
 - Anàlisi de la situació actual del territori envers la comunicació i la promoció.
 - Definició del objectius de comunicació i promoció.
 - Identificació dels principals públics objectius.
 - Recaptació de fotografies i vídeos promocionals per utilitzar a la pàgina web i a les xarxes socials i follets.
 - Estratègia a les xarxes socials:
Determinar les xarxes socials que s'utilitzaran per fer difusió i quin material s'hi publicarà.
 - Creació i disseny de la pàgina web del projecte:
Aquest ha de contenir tota la informació explicativa del projecte i integrar informació actualitzada com per exemple, notícies, resultats, nous reptes i les propostes de productes impulsats per les empreses del territori.
 - Disseny d'un logo:
Aquest haurà de representar el projecte i s'haurà d'incloure amb tot el material promocional i en els informes i documents.
 - Disseny i impressió de follets promocionals:

Els follets promocionals seran distribuïts a les oficines de turisme tant del territori com a les oficines de Catalunya. També s'utilitzaran durant fires i esdeveniments.

- Comunicats de premsa.
- Elaboració d'una newslatter electrònica, amb informació relativa a l'evolució del projecte.
- Elaboració de campanyes de publicitat per als mercats potencials.
- Organització de Workshops amb operadors especialitzats en turisme sostenible.
- Organització de Fam trips i Pres trips a periodistes, bloggers i líders d'opinió.
- Assistència a fires especialitzades.

3. Presentació i validació de l'estratègia

- Es farà una reunió final per a la presentació de l'estratègia.

4. Seguiment de l'estratègia

- Durant les sessions conjuntes tant presencials com no presencials es parlarà sobre l'evolució de l'estratègia i es tractaran de temes relacionats com possibles dubtes o noves idees.

Indicadors de resultats:

- Augment del número de instruments que promocionin el patrimoni del territori a través d'estratègies de turisme vinculats a la mobilitat sostenible.
- Un manual de comunicació i promoció del projecte.
- Cinc comunicats de premsa anuals.
- Un vídeo promocional del projecte.
- Una pagina web del projecte.
- Una estratègia de presència a les xarxes socials.
- Un informe sobre la participació en esdeveniments, workshops i organització de fam trips i press trips.
- Un informe amb els esdeveniments i les accions de difusió realitzades per cada municipi.

- Un informe on consti l'assistència a fires especialitzades
- Dos actes de les reunions establertes per a definir l'estratègia, una al principi i una al final, signada per tots els socis.

Resultats esperats:

- ✓ Disposar d'un missatge general del projecte per a difondre en les diferents accions de promoció i comunicació.
- ✓ Disposar d'uns objectius de comunicació i promoció.
- ✓ Disposar del material promocional necessari per realitzar les accions de promoció i comunicació per donar a conèixer el projecte.
- ✓ Que s'associï el territori a mig i llarg termini a una destinació respectuosa amb el medi ambient que aposta per el turisme i la mobilitat sostenible.

7. Conclusions

En el present treball de màster s'ha proposat la implementació d'un projecte turístic per a la comarca del Ripollès, concretament pel Baix Ripollès i per la Vall de Ribes. Aquest projecte tenia l'objectiu de dinamitzar aquestes dos àrees a través d'una proposta relacionada amb l'ecomobilitat i el turisme sostenible.

Al llarg del treball s'ha analitzat i exposat els principals efectes del canvi climàtic i les repercussions que causa la indústria del turisme. Una de les principals conclusions a les que s'ha arribat amb la realització del treball és la necessitat de que les destinacions comencin a plantejar noves formes d'entendre el turisme i prendre mesures per reduir els impacte que aquest sector genera, corregint accions que s'han portat a terme fins ara i implementant noves mesures per fer turisme d'una forma menys nociva i contaminant. En aquesta sentit, l'administració pública és qui té les millors eines per fer-ho possible, desenvolupant nous models turístics que estiguin acord amb les mesures que ja s'estan prenent per fer front al canvi climàtic a nivell global i conscienciant a la població de la importància de les nostres accions d'aquí en endavant.

També, l'actitud de les empreses privades turístiques és imprescindible per oferir turisme sostenible, doncs són imprescindibles per al desenvolupament del turisme en una destinació, ja que integren la major part de les activitats del visitant, des del transport per arribar a la destinació i per moure's, passant pels allotjament i els restaurants, fins arribar a les activitats turístiques que consumeixen.

Pel que fa a la comarca del Ripollès com a destinació d'ecomobilitat, s'ha observat que tot i estar força allunyada dels principals fluxos de població de Catalunya, es troba ben connectada amb transport públic, comparada amb altres destinacions de muntanya. Pel que fa dins de la destinació, s'ha observat mitjançant els inventaris de recursos turístics, d'allotjaments i empreses turístiques que malgrat no haver-hi un plantejament de mobilitat sostenible a la comarca aquests són força accessibles amb transport públic. Aquests inventaris han permès tenir una radiografia de la situació de mobilitat sostenible al territori.

Pel que fa als recursos culturals hi ha 38 de 49 que són accessibles mitjançant transport públic, i hi ha 23 recursos naturals accessibles de 28. No obstant, sí hi

ha una gran diferència amb els allotjaments, només 59 de 122 s'hi pot accedir sense l'ús de cotxe, ja que la majoria es troben en indrets rurals, lluny de municipis i de vies d'accés fàcils. Pel que fa a les empreses, només existeixen 10 empreses al Baix Ripollès i la Vall de Ribes que ofereixen productes turístics, d'aquestes hi ha 7 que són accessibles amb transport públic i que no ofereixen productes contaminants i nocius pel medi ambient.

Pel que fa a la situació turística del Ripollès es pot afirmar que la comarca és una destinació madura i es troba en un moment d'estancament, per una part per l'existència d'altres destinacions de muntanya millor posicionades i per la dependència del recurs de la neu com a principal producte de la destinació, un recurs cada cop més escàs. Per altra part, pel la seva governança, degut a la inexistència d'un pla turístic conjunt de la comarca i manca de coordinació entre les diferents àrees, el que dificulta el treball conjunt com a territori, un fet que no permet prendre noves accions per renovar la destinació.

No obstant, el territori presenta les principals característiques de les tendències en turisme: paisatges, observació de flora i fauna... i disposa d'una xarxa extensa de itineraris per fer a peu, bicicleta o BTT, també compte amb una gran diversitat de patrimoni cultural i una de les joies del romànic català.

Així doncs, per la situació actual de la comarca, l'implementació d'un projecte com el que s'ha proposat podria representar una oportunitat per oferir un model turístic a seguir per a la destinació, que representés els objectius conjunts de tot el territori, tant públics com privats.

A través del pla d'acció s'ha volgut donar les pautes per aconseguir implementar un projecte diferenciat que millorés la gestió turística del Ripollès i el posicionament de la comarca respecte altres destinacions de muntanya, creant una imatge turística associada a la sostenibilitat i al turisme responsable a través d'accions de promoció i comunicació.

Amb la correcta implementació del projecte i aconseguint un millor posicionament turístic, el turisme al Ripollès podria representar una de les activitats econòmiques del territori millorant així el benestar del teixit empresarial que a la vegada oferiria més productes turístics augmentant així l'oferta de la destinació. Aquets benestar, també podria portar a la creació de

nous llocs de treball, un fet que podria disminuir la despoblació que pateix la comarca.

A part dels beneficis econòmics per a la destinació, a través de la sensibilització es podria inculcar una visió més responsable i sostenible a la població i als agents públic i privats de la destinació.

Com a futures línies d'actuació del projecte es proposarien tres accions: en primer lloc, l' incorporació de la Vall de Camprodon al projecte, avaluant com s'ha fet amb el Baix Ripollès i la Vall de Ribes, les línies d'accés als recursos turístics existents. En segon lloc, millorar i reforçar el transport públic existent i les infraestructures per accedir als recursos turístics de tota la comarca que actualment son inaccessibles sense l'ús de cotxe. En tercer lloc, l' implementació del cotxe compartit al territori, un servei inexistent actualment, oferint la possibilitat de compartir cotxe per moure's sense dependre del tren o el bus. Es dedicaria un espai específic de la pagina web de la destinació per explicar el funcionament d'aquest nou servei i s'implementaria una aplicació mòbil per poder-ho fer servir més còmodament.

En conclusió, la realització d'aquets treball ha permès analitzar la importància que tindrà a partir d'ara el turisme sostenible en les destinacions. Per altra banda, ha portat a avaluar la situació actual de la comarca del Ripollès, proposant un projecte que s'adapti a les noves demandes turístiques, tant pels consumidors com per les noves obligacions de la indústria turística envers la necessitat d'oferir un turisme responsable d'ara a endavant.

8. Bibliografía

Commission, E., & General, D.-. (2017). *Special Eurobarometer 468 Report Attitudes of European citizens towards the environment Fieldwork September-October 2017 November 2017 Survey requested by the European Commission , Special Eurobarometer 468 Report Attitudes of European citizens towards th.*http://knjiznica.sabor.hr/pdf/E_publicacije/Attitudes%20of%20European%20citizens%20towards%20the%20environment%202017.pdf

EcoMobility Alliance. (2017). Retrieved from https://ecomobility.org/wp-content/uploads/2017/10/REPORT-2017_Final_web_.pdf

Falcón, H. S., Tacoronte, D. V., & Santana, A. G. (2016). La movilidad urbana sostenible y su incidencia en el desarrollo turístico Sustainable urban mobility and its impact on tourism development. 25 de Mayo de 2016, 19 (1), 48–63.

Kirschner, A. M. (2006). La responsabilidad social de la empresa. *Nueva Sociedad*, (202), 133–142. Retrieved from www.nuso.org

Lanquar, R. (2011). ¿ECO-ESCEPTICISMO?. *REVISTA DE ANÁLISIS TURÍSTICO*, 0(4). doi:<https://doi.org/10.1234/RAT2011n11>

Le tourisme – tout naturellement! Le tourisme – tout naturellement! (2011). http://regiosuisse.ch/sites/default/files/2016-08/sanu_manuel_tourisme.pdf

OECD (2018), "Analysing megatrends to better shape the future of tourism", *OECD Tourism Papers*, No. 2018/02, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/d465eb68en>.

Olcina Cantos, J., & Vera-Rebollo, J. F. (2016). Adaptación del sector turístico al cambio climático en España. La importancia de las acciones a escala local y en empresas turísticas. *Anales de Geografía de La Universidad Complutense*, 36(2). <https://doi.org/10.5209/aguc.53588>

Policymakers, Help Car, Implement (2018) Recommendations to Help Policymakers Implement Car Sharing in Europe. <http://iclei-europe.org/publicationstools/?c=search&uid=UjqOFexa>

Responsibletravel.org. (2016). The Case for Responsible Travel: Trends and Statistics 2015, 1–8. https://www.responsibletravel.org/whatWeDo/The_Case_for_Responsible_Travel_2016_Final.pdf

Romagosa, F., Priestley, G. K., & Llurdés, J. C. (2011). El turismo en el marco de una estrategia de planificación sostenible general en cataluña. *Boletín de La Asociación de Geógrafos Españoles*, (57). <http://geografia.uab.cat/cv/elturismoenelmarco.pdf>

Serra i Serra, M. (2017). El cicloturismo y las vías verdes como ejemplo de turismo sostenible. *Revista CIDOB d'Afers Internacionals*, (113), 187–209. https://www.researchgate.net/publication/315959307_El_cicloturismo_y_las_vias_verdes_como_ejemplo_de_turismo_sostenible

Sostenibilidad, M. Y., El, E. N., Aéreo, T., Bajo, C. D. E., En, C., Turísticos, L. O. S. D., ... Reynés, M. (2010). Joana Maria Seguí Pons y Maria Rosa Martínez Reynés *Revista Transporte y Territorio* ISSN 1852-7175 Programa Transporte y Territorio Instituto de Geografía Facultad de Filosofía y Letras Universidad de Buenos Aires Movilidad y sostenibilidad en el transpor, 68–98.

WTM. (2017). *2017 Industry Report* (pp. 1–82). Retrieved from http://london.wtm.com/RXUK/RXUK_WTMLondon/2017/WTM_Reports/WTM_2017_Industry_Report.pdf?v=636456423149143122